

Yhteenveto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi Sallatunturin kansallispuistosta annetuista lausunnoista

Yhteenveto

Yhteenveto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi Sallatunturin kansallispuistosta annetuista lausunnoista

1. Johdanto

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Sallatunturin kansallispuistosta sekä luonnos valtioneuvoston asetuksesta Sallatunturin luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamiseksi olivat lausuntokierroksella 18.1.2021-1.3.2021.

Sallatunturin kansallispuisto perustettaisiin noin 9965 hehtaarin laajuisena Suomen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Alue sijaitsee Sallan kunnassa ja on kokonaan valtion omistuksessa. Nykyiseen luonnonsuojelualueeseen kuuluva, mutta muusta alueesta erillään sijaitseva 123 hehtaarin suuruinen Rämijängän osa-alue jäisi kansallispuiston ulkopuolelle. Hallituksen esityksen hyväksymisen jälkeen annettaisiin valtioneuvoston asetus, jolla Rämijängä säilyisi yhä luonnonsuojelualueena.

Lausuntoa hallituksen esityksen ja valtioneuvoston asetuksen luonnoksista pyydettiin valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, Metsähallitukselta, Rajavartiolaitokselta, Museovirastolta, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Lapin Liitolta, Sallan kunnalta, Sallan paliskunnalta, Paliskuntain yhdistykseltä, Visit Finlandilta, Suomen Riistakeskus Lapilta, Sallan riistanhoitoyhdistykseltä, Suomen Metsästäjäliitolta, Sallan Erä- ja Kalamiehet ry:ltä, Metsästysseura Kerä ry:ltä, Onkamon Erä ry:ltä, Sallan yhteismetsältä, Sallan Metsänhoitoyhdistykseltä, Lapin kalatalouskeskukselta, Matkalle Sallaan ry:ltä, Sallan yrittäjät ry:ltä, Kello-Aatsingin osakaskunnalta, Lapin maakuntamuseolta, Suomen Luonnonsuojeluliitolta, Sallan Latu ja Polku ry:ltä, Sallan Karhuilta, Sallatunturin kyläyhdistykseltä ja Kelloselän alueen kyläyhdistykseltä.

Lausuntopyynnöstä tiedotettiin ympäristöministeriön verkkosivuilla.

Ehdotuksesta annettiin yhteensä 38 lausuntoa.

2. Maakuntaliitot, kunnat

Sallan kunta

Sallan kunta suhtautuu perustettavaan kansallispuistoon erittäin myönteisesti ja kiittää ympäristöministeriötä Sallan kunnan aloitteen valitsemisesta kansallispuiston jatkovalmisteluun. Sallan kunta esittää kansallispuiston nimeksi muutettavan Sallan kansallispuisto.

Sallan kunnan mukaan kansallispuiston alueella oleville yksityisille kiinteistöille ja rakennuksille tulee turvata nykyisen kaltainen kulkuoikeus myös moottorikäyttöisille ajoneuvoille. Kunta esittää kulkuyhteyden säilyttämistä Onkamon kylän ja Latvajärven suunnasta tulevalle ja Aatsingin kylästä tulevalle metsäautotielle sekä kyseisten teiden yhdistämistä läpikulkuyhteyden rakentamiseksi.

Kunta katsoo, että maastoliikennelain mukainen Metsähallituksen lupaan perustuva kulkeminen ajoneuvoilla esimerkiksi yksityisille kiinteistöille, metsästyksessä, riistanhoitotöissä ja poronhoidossa säilyy kansallispuistossa ja toivoo tästä maininnan lain perusteluihin.

Kunta toivoo, että alueen nykyinen reitistö ja alueen eri toimijoiden tulevaisuuden tarpeet otetaan mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan ja luontomatkailusuunnitelmiin. Lisäksi kunta katsoo, että alueen kulttuuriperintö, historialliset jäänteet sekä eräperintö on hyvä ottaa osaksi kansallispuiston toimintaa, näyttelyä sekä kohteiden laadun nostoa ja merkitsemistä maastoon. Kunta katsoo, että kansallispuiston perustamisvaiheen määrärahan tulee olla vähintään esityksessä kuvatulla tasolla.

Lapin liitto

Lapin liitto suhtautuu perustettavaan kansallispuistoon myönteisesti. Puiston perustaminen tukee maakunnan suunnittelun ja maakuntakaavan toteuttamista. Lapin liitto tukee Sallan kunnan esitystä kansallispuiston nimen muuttamisesta Sallan kansallispuistoksi. Lapin liitto katsoo, että kansallispuiston alueelle sijoittuville yksityisille kiinteistöille ja rakennuksille tulee turvata nykyisen kaltainen kulkuoikeus kansallispuistossa. Lapin liitto toteaa, että tulevaisuudessa olisi hyvä varautua hoito- ja ylläpitokustannusten mahdolliseen nousuun kävijämäärien kasvaessa.

3. Ministeriöt

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö pitää esitystä Sallan kansallispuiston

perustamisesta kannatettavana ja pitää arviota kävijämäärän kaksinkertaistumisesta hyvinkin realistisena arviona.

Maa- ja metsätalousministeriön mielestä hankkeen ympäristövaikutukset eivät ole itsestään selvästi luonnon monimuotoisuuden kannalta positiiviset. Ministeriö kuitenkin katsoo Metsähallituksen pystyvän hyvällä alueen hoidon ja käytön suunnittelulla hallitsemaan matkailun kestävän käytön haasteita, mikäli sillä on käytössä siihen riittävät resurssit. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan resurssien riittävydestä tulee huolehtia myös kansallispuiston investointivaiheen jälkeen.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että esityksen suurpetojen metsästystä koskevaa kohtaa tulisi selventää. Nykyisen sanamuodon voi ministeriön mukaan tulkita niin, että myös metsästyslain 8 §:n kuntalaisen oikeudella metsästävät paliskunnan osakkaat tarvitsisivat luonnonsuojelulain 15 §:n mukaisen luvan suurpetojen poistoon.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa lausunnossaan Sallatunturin alueen kulttuurihistoriallisten nähtävyyksien ja kulttuuriympäristöjen merkitystä. Ministeriö toteaa, että ympäristövastuun ohella tärkeä on sosio-taloudellinen ja kulttuurinen vastuu ja kantokyky, minkä tulisi näkyä alueen matkailua kehitettäessä. Ministeriö katsoo, että huomiota tulee kiinnittää itse kansallispuistoalueen, mutta myös sitä ympäröivän luonnon- ja kulttuuriympäristöjen sekä paikallisyhteisöjen kykyyn ottaa vastaan kasvavaa vierailijamäärää.

Puolustusministeriö

Puolustusministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö katsoo, että kansallispuiston perustaminen tulisi rahoittaa jo luonnonsuojeluun myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Joka tapauksessa määrärahoista päätetään erikseen julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviota koskevissa menettelyissä, ja määrärahaa koskeva kysymys tulisi ratkaista näissä menettelyissä. Mikäli lisärahoitusta myönnettäisiin, olisi kyseessä

ns. budjettilaki, joka tulisi antaa (lisä)talousarvioesityksen yhteydessä.

4. Virastot, laitokset, viranomaiset

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Lapin ELY-keskus pitää hallituksen esityksen luonnosta pääosin hyvänä. Lapin ELY-keskus katsoo, että esitetty laki ei ole ristiriidassa alueella voimassa olevien kaavojen kanssa. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että kansallispuiston perustamisen edellytykset täyttyvät alueella.

Lapin ELY-keskuksen mukaan alueella olisi tarve 20-25 kilometrin pituiselle rengasreitille ja retkeilyä tukevalle autiotuvalle tai kodalle. Lapin ELY-keskus katsoo, että Aatsinginjoen varressa kulkevan kelkkauran lakkauttamista tulee harkita sen luonnonsuojeluun kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi. Lisäksi ELY-keskus katsoo, että kansallispuiston metsäteiden käyttö tulisi rajoittaa koskemaan työntekoa (poronhoito, luontaistalous) ja hirvisaaliin poiskuljettamista.

ELY-keskus muistuttaa, että hirven metsästys on muuttunut kahteen pyyntijaksoon siten, että metsästys tapahtuu yhtäaikaisesti matkailun ruskaviikkojen ja koulujen syysloman kanssa. Siksi ELY-keskus katsoo, että alueen virkistysvyöhykkeellä ei tule sallia metsästystä lainkaan. ELY-keskuksen mukaan Aatsinginjoen-Haudanjoen länsipuolen alue tulee osoittaa kokonaan virkistyskäyttövyöhykkeeksi, ja että kuntalaisten metsästysalue tulee osoittaa Aatsinginjoen-Haudanjoen itäpuoliselle alueelle. ELY-keskuksen mukaan linnun pyynnissä vain haulikkometsästyksen salliminen kansallispuiston itäosassa lisää metsästyksen turvallisuutta muihin käyttäjiin nähden.

Lapin ELY-keskus toteaa, että kansallispuistossa metsästäminen merkitys luontaistalouteen ja metsästyskulttuurin säilymiseen on vähäinen, kun huomioidaan Sallan kunnan alueella laajat metsästysmahdollisuudet valtion maalla ja yhteismetsän maalla. Lisäksi ELY-keskus katsoo, että Aatsinki-Onkamon Natura 2000-alueen suojeluperusteena olevan ahman metsästäminen on ristiriidassa suojelutavoitteen kanssa.

Lapin ELY-keskus toteaa, että paikallisten asukkaiden ja hirviporukoiden muiden jäsenten metsästyksestä ei tule säätää esitysluonnoksen muodossa annettuna oikeutena, vaan laissa tulee antaa valtuutus Metsähallitukselle joustavasti päättää pienialaiseen puistoon soveltuvasta metsästysalueesta ja petojen poistoon soveltuvasta alueesta. Metsästysalueen laajuutta voidaan joustavasti tarkastella muuhun yleiseen luonnon virkistyskäyttöpaineeseen nähden.

Lapin maakuntamuseo

Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta museolain (314/2019) mukaisena alueellisena vastuumuseona toimialojensa (luonnontieteet, arkeologia, rakennettu kulttuuriympäristö) osalta. Lapin maakuntamuseo pitää esitystä Sallatunturin kansallispuistosta erittäin kannatettavana.

Lapin maakuntamuseo toteaa esitetyn kansallispuiston rajauksen olevan suhteellisen pieni Lapin kansallispuistojen joukossa. Lapin maakuntamuseo esittää, että nykyiseen rajausesitykseen lisätään Suksenpaistama-Miehinkävaara, Ruuhitunturi ja Könkäänmaa. Näillä lisäyksillä tulevan kansallispuiston pinta-ala olisi noin 19 600 ha.

Lapin maakuntamuseo toteaa, että alueen arkeologisen kulttuuriperinnön inventointitilanne ei ole ajantasainen, ja että alueelta puuttuu kattava perusselvitys. Lapin maakuntamuseon mukaan on keskeistä toteuttaa kansallispuiston kulttuuriperinnön perusinventointi, joka kattaa sekä arkeologisen että rakennetun kulttuuriperinnön kohteet. Lisäksi Lapin maakuntamuseo esittää, että lain 1 §:än lisätään kulttuuriperinnön suojelu yhtenä kansallispuiston perustamisen tarkoituksista.

Metsähallitus

Metsähallitus kannattaa ehdotusta Sallan kansallispuiston perustamisesta. Metsähallituksen mukaan Sallatunturin kansallispuiston perustamisen tavoitteisiin (1 §) tulisi lisätä kulttuuriperinnön suojelu. Metsähallituksen Luontopalvelut suunnittelee alueen arkeologista inventointia kesälle 2021. Metsähallituksen mukaan esityksen kappaletta 4.2.3 olisi hyvä täsmentää siltä osin, että Sallatunturin luonnonsuojelualueella noudatetaan jo hyvin pitkälle luonnonsuojelulain 13-15 §:n ja 16 § 1 momentin rauhoitussäännöksiä.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan Rämijängän alueen jättäminen kansallispuiston ulkopuolelle on puiston hallinnon kannalta järkevää. Metsähallitus esittää kansallispuiston rajaukseen sisällytettävän liiketoiminnan taseessa olevan Könkäänmaan noin 18 hehtaarin alue, jossa esiintyy erityisen monipuolinen kalkkikallioiden sammalajisto.

Metsähallitus katsoo, että käyntimäärät kansallispuiston perustamisen jälkeen tulisivat kasvamaan. Huolellisella hoidon ja käytön suunnittelulla, kävijävirtojen ohjauksella ja mm. reittien riittävällä kestäväinnillä voidaan kuitenkin minimoida käyntimäärien lisääntymiseen mahdollisesti liittyvät haitat ja häiriöt.

Esitetyn kansallispuistorajauksen sisällä olevan loma-asuntoalueen nykyinen

vuokrasopimus päättyy 31.12.2025, ja alueen säilyessä nykyisellään luonnonsuojelualueena vuokrasopimusta ei päättymisen jälkeen jatkettaisi. Metsähallituksen mukaan lakiluonnoksen perusteluissa tulee selkeästi todeta, voiko vuokrasopimus jatkua määräaikaisen vuokrasopimuksen päättyessä.

Metsähallituksen mukaan alueen sisällä oleville yksityismaille on kahden (2) metrin tieoikeudet kulkuun moottorikelkalla nykyisen luonnonsuojelualueen kautta. Metsähallituksen näkemys on, että pelkästään moottorikelkalla ajettavaksi rajattu rasite ei vaaranna alueen luonto- yms. arvoja. Kansallispuiston rajauksen sisään jää Aatsingin haudan alueella metsätiestöä, jonka käyttö ja kunnostaminen tulee Metsähallituksen mukaan olla edelleen mahdollista kansallispuiston perustamisen jälkeenkin luonnonsuojelulain 14 § mukaisesti. Samoin kansallispuiston sisään jäävät moottorikelkkaurat tulee olla mahdollista säilyttää.

Metsähallitus tarkentaa lausunnossaan Sallatunturin kansallispuiston kiinteistönmuodostamisen prosessia. Metsähallituksen arvion mukaan kansallispuiston kiinteistönmuodostamisen sekä rajojen aukaisun ja niiden maastoon merkinnän kustannukset tulevat olemaan noin 350 000 €. Metsähallitus katsoo, että sille tulisi puiston perustamisen yhteydessä osoittaa kansallispuiston perustamistoimiin koko arvioitujen perustamiskustannusten suuruinen 4,5 miljoonan euron määräraha.

Metsähallituksen Luontopalvelut katsoo, että kansallispuistolle ehdotetut rauhoitussäännökset (3 §) ovat tarkoituksenmukaisia ja Lapin erityispiirteet hyvin huomioon ottavia.

Metsähallituksen Eräpalvelut toteaa, että hallituksen esityksen kalastuslain 7 §:n mukaista yleiskalastusoikeutta voidaan pitää riittävänä.

Metsähallituksen Eräpalvelut korostaa lausunnossa Sallan kunnan valtion maiden merkitystä erityisesti pienriistan lupametsästykselle sekä Sallan eränkävynnin pitkää historiaa. Eräpalvelut esittää, että pienriistan metsästys olisi edelleen sallittu Metsähallituksen luvalla myös ulkopaikkakuntalaisille koko suunnittelualueella tai suurimmalla osalla suunnittelualueella. Eräpalvelut katsoo, että metsästys voitaisiin toteuttaa kestävästi myös siten, että alueella toimivilla metsästysseuroilla ja niiden ulkopaikkakuntalaisilla jäsenillä olisi metsästysoikeus kansallispuiston alueella. Eräpalvelut katsoo, että seuroilla tulisi olla myös mahdollisuus kutsua vieraita.

Eräpalvelut pitää hyvänä, että hallituksen esityksessä paikkakunnalle rekisteröityjen metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaisten jäsenten hirvenmetsästys sallitaan. Eräpalvelut korostaa, että laissa huomioitaisiin myös

sellaiset seurat, jotka tulevat perustettavaksi lain voimaantulon jälkeen. Lisäksi Eräpalvelujen mukaan suurpetojen vahinkoperusteinen pyynti tulee edelleen mahdollistaa tulevassa kansallispuistossa ja Eräpalvelut esittää suurpetojen vahinkoperusteisen pyynnin prosessin kuvaamista tarkasti lain perusteluissa.

Eräpalvelut katsoo, että maastoliikennelupia kansallispuiston alueelle tulee pystyä jatkossakin myöntämään hirvi- ja karhusaaliin noutamista varten ja riistanhoitotöiden tekemiseen mm. pienpetojen pyyntiä varten. Lisäksi Eräpalvelut korostaa puiston alueen metsäautotieverkoston merkitystä. Eräpalvelut esittää, että kansallispuiston nimenä olisi Sallan kansallispuisto.

Museovirasto

Museovirasto pitää kansallispuiston perustamista hyvin myönteisenä asiana. Museovirasto pitää erinomaisena, että kulttuuriperintö on nostettu luontoarvojen rinnalle kansallispuistoajatukseen keskiöön. Museoviraston näkemyksen mukaan suunnitteilla olevan kansallispuiston alueella tulee tehdä kulttuuriperintöinventointi, joka käsittää sekä arkeologiset kohteet että rakennetun kulttuuriperinnön.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen esikunta pitää lakiesityksen tavoitteita myönteisinä ja Sallatunturin kansallispuiston perustamista kannatettavana edellyttäen, ettei se vaaranna Rajavartiolaitokselle rajavartiolaissa (578/2005) asetettujen tehtävien hoitamista. Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, että Rajavartiolaitokselle tulee taata oikeus liikkua, rakentaa kulku-uria, merkitä valtakunnan raja ja rajavyöhykkeen takaraja ja rakentaa lakisääteisten tehtävien kannalta tarpeellisia rakennelmia sekä säilyttää ja ylläpitää jo olemassa olevat operatiivisesti tarpeelliset rakennukset, rakennelmat, merkinnät ja kulku-urat. Lisäksi Rajavartiolaitoksen on tarvittaessa voitava asentaa kansallispuistoon teknisen valvonnan laitteita. Edellä kuvattujen toimien toteuttaminen tulee turvata kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja Rajavartiolaitoksella tulisi olla hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa lausuntomahdollisuus.

Suomen riistakeskus Lappi

Suomen riistakeskuksen lausunto on laadittu yhteistyössä Lapin alueellisen riistanneuvoston kanssa. Suomen riistakeskus toteaa, että kansallispuiston perustamisesta ei ole riistatalouden kannalta positiivisia vaikutuksia. Lisäksi riistakeskus toteaa, että Sallatunturin kansallispuiston perustamisella on negatiivisia ympäristövaikutuksia verrattuna alueen nykytilaan. Suomen riistakeskus pitää suurena puutteena, ettei negatiivisia ympäristövaikutuksia ole

arvioitu lakiesityksessä lainkaan. Suomen riistakeskus viittaa kansallispuiston perustamisesta aiheutuvien ympäristövaikutusten osalta kaikkiin alueen riista- ja eliölajeihin.

Suomen riistakeskus toteaa, että lakiesityksessä ei ole käsitelty kansallispuistohankkeen vaikutuksia Aatsinki-Onkamon Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevaan ahmaan (*Gulo gulo*). Suomen riistakeskuksen mukaan hallituksen esitystä tulee täydentää ja luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukainen Natura-arvioinnin tarveharkinta tulee tehdä. Suomen riistakeskus katsoo lausunnossa esiin nostetun oikeuskäytännön perusteella, että myös arviointi kansallispuistohankkeen vaikutuksista on todennäköisesti tehtävä. Suomen riistakeskus katsoo, että kansallispuiston aiheuttaman matkailijamäärän kasvun aiheuttama häiriö ahmalle voi aiheuttaa luontaisen levinneisyysalueen pientymistä ko. Natura-alueen osalta ja häiriö voi vaikuttaa etenkin pesäpaikan valintaan. Mikäli häiriöllä on vaikutuksia alueen käyttöön ahman osalta, voisi vaikutuksia olla myös Natura 2000 -alueverkoston yhtenäisyyteen.

Suomen riistakeskuksen mukaan on välttämätöntä säilyttää kuntalaisen metsästysoikeus metsästyslain 8 §:n mukaisesti. Hirven metsästyksen osalta esitetyssä menettelyssä Suomen riistakeskus näkee ongelmia. Riistakeskus katsoo, että lain pykälän muotoilu ei vastaa lakiesitykseen kirjattuja vaatimuksia alueeseen nykyisin kuuluvista metsästyseuroista. Riistakeskus pitää ongelmallisena, että metsästys sallittaisiin vain (rekisteröityjen) metsästyseurojen ulkopaikkakuntalaisille jäsenille. Suomen riistakeskus katsoo, että esitetyssä muodossa laki syrjii rekisteröitymättömien paikallisten seurueiden ulkopaikkakuntalaisia metsästäjiä.

Suomen riistakeskus toteaa hirvenmetsästyksen osalta, että nykyinen menettely hirvenmetsästyksen aluelupien ja pyyntilupien osalta tulisi jatkua sellaisenaan, mikäli kansallispuisto perustetaan. Lakiesityksessä ei ole esitetty laskelmaa menetettävien lupavuorokausien vähenemisestä johtuvista aluetaloudellisista vaikutuksista. Riistakeskus katsoo, että laskelmat olisi tullut tehdä. Lisäksi riistakeskus toteaa, ettei kanalintulupia voi korvata ympäröivien lupa-alueiden lupia myymällä, koska luvat on viime vuosina myyty kiintiöpäätöksen mukaisesti loppuun.

Suomen riistakeskus pitää ongelmallisena mahdollisia myöhemmin metsästyksen tulevia, muihin säädöksiin perustuvia rajoitteita. Näitä rajoitteita ei ole lakiesityksessä tuotu riittävällä tavalla esiin. Lisäksi mahdollisesti perustettavan kansallispuiston rajat sekä mahdolliset metsästyskieltoalueiden rajat tulee digitoida ja olla saatavilla sähköisesti.

Suomen riistakeskus esittää lakiesityksen yksinkertaistamista siten, että

kuntalaisilla on metsästyslain 8 §:n mukainen oikeus metsästä ja muut metsästäjät saavat metsästä alueella Metsähallituksen myöntämällä metsästyslupalla. Nykyiseen käytäntöön ei siis tehtäisi olennaisia muutoksia. Tarvittaessa metsästyslupa-alueita, metsästyslupapäivien tai lupametsästäjien määrää olisi mahdollista rajata erityisistä syistä.

Riistakeskuksen kanta on, ettei kansallispuistoa tule perustaa.

5. Järjestöt, yhdistykset ja seurat

BirdLife Suomi ry

BirdLife Suomi ry kannattaa valtaosin hallituksen lakiesitystä. BirdLife Suomi ry esittää kansallispuiston tuntuvaa laajentamista esimerkiksi ympäröiville valtion suojelualueille sekä Ruuhitunturin ja Palotunturin metsiin erityisesti vanhojen metsien ja niiden lajiston suojelemiseksi. BirdLife Suomi ry myös pitää välttämättömänä, että kansallispuistohankkeesta tehdään luonnon monimuotoisuusvaikutusten arviointi. BirdLife Suomi ry toteaa esitetyn kansallispuiston kattavan kokonaan linnustollisesti tärkeän FINIBA-alueen ja edellyttää alueen linnuston huomioimista erityisesti kansallispuiston jatkosuunnitteluvaiheessa. BirdLife Suomi ry kannattaa pienriistan pyynnin kieltämistä ulkopaikkakuntalaisilta.

Hautajärven kyläyhdistys ry

Hautajärven kyläyhdistys ry ja Oulangan erä- ja kalamiehet ry yhtyvät Onkamon Erä ry:n lausuntoon.

Kelloselän alueen kyläyhdistys

Kyläyhdistys suhtautuu myönteisesti Sallatunturin kansallispuiston perustamiseen. Kyläyhdistyksen mukaan kansallispuiston virkistyskäyttöä tulee suunnitella ennakoivasti sekä huomioida reittien ja palvelujen ylläpitämiseen ja parantamiseen riittävä rahoitus.

Kursun Erä ry

Kursun Erä ry esittää esitysluonnokseen seuraavia muutoksia ja tarkennuksia. 1) Paikkakuntalaiset ja rekisteröityjen paikkakuntalaisten metsästysseurojen kaikki jäsenet saisivat metsästä puiston alueella kaikkia riistaeläinlajeja sekä rauhoittamattomia lintu- ja nisäkäslajeja. 2) Hirvenmetsästysoikeus olisi kaikilla paikallisilla ja Sallaan rekisteröityneillä metsästysseurojen jäsenillä, jotka ovat saaneet Metsähallitukselta alueluvan hirvenmetsästykseen. 3) Kansallispuisto

pidetään jatkossakin hirvenpyynnin verotus- ja pyyntialueena ilman myöhemmin tehtäviä rajoituksia tai muutoksia. Alueelle voi myöntää hirvenmetsästyksen pyyntilupia verotussuunnitelmien mukaisesti. 4) Metsäautoteillä on vapaa ja rajoittamaton kulkeminen metsästyksen ja riistanhoitotyön yhteydessä. 5) Paikkakuntalaisten jokamiehenoikeudet säilyvät. 6) Kansallispuiston (järjestys)säännön valmisteluun ja mahdollisesti perustettaviin toimielimiin/työryhmiin nimetään Sallan riistanhoitoyhdistyksen, Sallan metsänhoitoyhdistyksen ja Sallan kunnan pysyvä edustus.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

MaRa ry pitää Suomen kansallispuistoverkoston laajentamista hyvänä tavoitteena. MaRa ry kannattaa hanketta ja pitää tärkeänä, että kansallispuistoa markkinoidaan myös kansainvälisesti. Lisäksi vierailijamäärän kasvu tulee huomioida liikenneyhteyksien ja luontoalueen kantokyvyssä.

Matkalle Sallaan ry

Matkalle Sallaan ry kannattaa kansallispuiston perustamista. Matkalle Sallaan ry esittää kansallispuiston nimeksi Sallan kansallispuistoa. Lisäksi Matkalle Sallaan ry esittää, että kaikki nykyiset liikkumisen muodot ja matkailuyritysten ylläpitämät aktiviteetit sekä niihin liittyvät urat, kuten poro- ja moottorikelkkasafarit, mahdollistetaan myös tulevassa kansallispuistossa ja että kävijämäärien kasvuun, mahdollisiin uusiin aktiviteetteihin ja lisäreittien tarpeeseen varauduttaisiin alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Matkalle Sallaan ry toivoo yrityksille jatkossakin mahdollisuutta sopia ohjelmapalvelukäytön reiteistä Metsähallituksen kanssa.

Metsästys- ja kalastusseura Savinan Erä ry

Savinan Erä ry huomauttaa, että suunniteltu Sallatunturin kansallispuisto tulee vaikuttamaan erittäin merkittävästi seuran jäseniin kuin myös laajempaan joukkoon Sallassa vakituisesti asuvia ihmisiä.

Savinan Erä ry:n mukaan kansallispuiston kehittämiseen on saatava mukaan tavoite paikallisen asukkaan oikeuksista alueen käyttöön. Savinan Erä ry ehdottaa, että kansallispuiston tavoitteisiin lisättäisiin tavoite vahvasti sallalaisesta kansallispuistosta, joka kohdistuu paikallisten oikeuksien säilyttämiseen ja kylien kehittämiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti. Kansallispuiston nimeksi Savinan Erä ry esittää Sallan kansallispuistoa.

Savinan Erä ry katsoo, että paikallisten asukkaiden oikeudet harjoittaa

metsästystä, kalastuslain 8 §:n mukaista kalastusta ja luonnontuotteiden keruuta sekä oikeus liikkua näissä tehtävissä kansallispuiston alueella myös moottorikäyttöisellä ajoneuvolla on turvattava kansallispuiston laissa. Seuran mukaan ruotusopimus Sallan alueella tuo paikallisille vahvan oikeuden hyödyntää myös suunniteltua kansallispuiston aluetta.

Savinan Erä ry:n mukaan asianosaisia on kuultava ja heidän näkemyksensä on huomioitava järjestettäessä alueen käyttötarkoitusta uudelleen. Asianomaisten kuuleminen ja tosiasiallinen vaikuttaminen asiaan lain valmisteluvaiheessa on seuran mukaan ollut riittämätöntä ja puutteellista. Paikallisia oikeuksia ei ole juurikaan huomioitu hallituksen esityksessä.

Seuran mukaan kansallispuiston sisällä ja siihen rajoittuvien yksityisomistuksessa olevien alueiden omistuksen pysyvyys, arvo ja saavutettavuus (liikkumisoikeus) on turvattava lainsäädännön kautta. Sallan kansallispuiston sisälle jääviin ja puistoon rajoittuville kiinteistöille on turvattava kulkuoikeus ja tierasite. Maanomistajalle ja muille toistuvasti liikkumisen tarpeen omaaville paikallisille asukkaille tulee sallia liikkuminen toistaiseksi voimassa olevalla luvalla. Kulkuoikeuksien järjestäminen ja kiinteistötoimitukset eivät saa aiheuttaa maanomistajille kustannuksia.

Savinan Erä ry esittää, että hirvenmetsästysoikeus olisi kaikilla niillä paikallisilla ja Sallan rekisteröityneillä metsästysseurojen jäsenillä, jotka ovat saaneet Metsähallitukselta alueluvan hirvenmetsästyksen. Liikkuminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla saaliin noudossa, riistanhoidossa ja pienpetojen pyynnissä sallittaisiin maksuttomalla, toistaiseksi voimassa olevalla Metsähallituksen maastoliikenneluvalla.

Savinan Erä ry ehdottaa Onkamosta Aasinkia kohti ja Aatsingista Onkamon suuntaan kulkevien teiden yhdistämistä ja peruskorjausta. Savinan Erä ry katsoo, että lupahallinto ja viranomaisen oikeudet tulee rajoittaa koskemaan vain tarpeellisia toimintoja. Yleistoimivaltaa ja valtaa, joka kohdistuu henkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin tulee saada tarkkarajaisemmaksi ja täsmällisemmäksi. Savinan Erä ry kutsuu lakiesitystä blanco-laiksi, joka on lukijalleen epäselvä. Seuran mukaan lakiin tulee saada säädös, josta ilmenee selkeästi, mihin luonnonsuojelulain 13 - 15 pykälää ei sovelleta.

Metsästysseura Kerä ry

Metsästysseura Kerä ry katsoo, että kansallispuistossa tulisi säilyttää kuntalaisten oikeus vapaaseen metsästyksen ja koiran käyttämiseen metsästyksessä. Lisäksi niillä paikkakuntalaisilla metsästysseuroilla, jotka ovat olleet rekisteröitynä kansallispuistoa perustettaessa, tulee kaikilla kuntalaisilla jäsenillä säilyä

hirvenmetsästysoikeus kansallispuistoon alueluvan saatuaan, sekä niillä metsästyseurojen ulkopaikkakuntalaisilla jäsenillä, joiden metsästy- ja vuokramaat rajoittuvat tulevaan kansallispuistoon ja jotka ovat olleet rekisteröitynä kansallispuistoa perustettaessa. Tämä mahdollisuus tulee säilyä silloinkin, mikäli seuroja tulevaisuudessa yhdistyy.

Metsästyseura Kerä ry katsoo, että kansallispuiston alue tulisi irrottaa nykyisestä Vilman lupa-alueesta ja muodostaa siitä oma hirvenpyyntialueensa. Lisäksi rajavyöhykettä tulisi kaventaa Venäjän rajalle päin väliltä Kirakoiva-Onkamojärvi.

Metsästyseura Kerä ry:n mukaan moottoriajoneuvon käyttö metsästyksessä saaliin noutamisessa, riistanhoidossa ja pienpetojen pyynnissä tulee olla mahdollista Metsähallituksen maastoliikenneluvalla. Lisäksi nykyinen tieverkko tulisi säilyttää ja puiston sisällä oleville kiinteistöille ja rakennuksille on turvattava nykyisenkaltainen mahdollisuus liikkumiseen. Aatsinginhaudantie tulisi yhdistää Latvajärventiehen.

Metsästyseura Kerä ry:n mukaan paikkakuntalaisilla tulisi olla alueella vapaa oikeus kalastukseen, marjastukseen, luonnontuotteiden keruuseen sekä tarvittaessa tulentekoon, leiriytymiseen ja rantautumiseen. Metsästyseura katsoo, että puistolle tulee perustaa oma toimikunta, jossa puistoon rajoittuvien seurojen edustus on mahdollistettava. Kansallispuiston nimeksi metsästyseura ehdottaa Sallan kansallispuistoa.

Onkamon Erä ry

Onkamon Erä ry toteaa, että kansallispuiston rajauksella Onkamon kylä jäisi mottiin, kun kansallispuistossa rajoitetaan vapaata kulkuoikeutta. Puiston alue kaventaa kohtuuttomasti onkamolaisten liikkumista, metsästyä, kalastusta, luonnontuotteiden keruuta ja rantautumista sen lähiympäristössä.

Onkamon Erä ry:n mukaan kansallispuiston kehittämiseen on saatava mukaan tavoite paikallisen asukkaan oikeuksista alueen käyttöön. Onkamon Erä ry ehdottaa, että kansallispuiston tavoitteisiin lisättäisiin tavoite vahvasti sallalaisesta kansallispuistosta, joka kohdistuu paikallisten oikeuksien säilyttämiseen ja kylien kehittämiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti. Kansallispuiston nimeksi Onkamon Erä ry esittää Sallan kansallispuistoa.

Onkamon Erä ry:n mukaan asianosaisia on kuultava ja heidän näkemyksensä on huomioitava järjestettäessä alueen käyttötarkoitusta uudelleen. Asianomaisten kuuleminen ja tosiasiallinen vaikuttaminen asiaan lain valmisteluvaiheessa on

seuran mukaan ollut riittämätöntä ja puutteellista. Paikallisia oikeuksia ei ole juurikaan huomioitu hallituksen esityksessä.

Onkamon Erä ry katsoo, että paikallisten asukkaiden oikeudet harjoittaa metsästystä, kalastuslain 8 §:n mukaista kalastusta ja luonnontuotteiden keruuta sekä oikeus liikkua näissä tehtävissä kansallispuiston alueella myös moottorikäyttöisellä ajoneuvolla on turvattava kansallispuiston laissa. Seuran mukaan ruotusopimus Sallan alueella tuo paikallisille vahvan oikeuden hyödyntää myös suunniteltua kansallispuiston aluetta. Onkamon Erä ry kutsuu lakiesitystä blanco-laiksi, joka on lukijalleen epäselvä.

Seuran mukaan kansallispuiston sisällä ja siihen rajoittuvien yksityisomistuksessa olevien alueiden omistuksen pysyvyys, arvo ja saavutettavuus (liikkumisoikeus) on turvattava lainsäädännön kautta. Sallan kansallispuiston sisälle jääviin ja puistoon rajoittuville kiinteistöille on turvattava kulkuoikeus ja tierasite. Maanomistajalle ja muille toistuvasti liikkumisen tarpeen omaaville paikallisille asukkaille tulee sallia liikkuminen toistaiseksi voimassa olevalla luvalla. Kulkuoikeuksien järjestäminen ja kiinteistötoimitukset eivät saa aiheuttaa maanomistajille kustannuksia.

Onkamon Erän ry:llä on metsästysmaja Keulajängällä kansallispuiston sisällä. Kaikille Onkamon Erän jäsenille perheineen on taattava liikkumisoikeus metsästysmajalle tarvittaessa myös moottorikäyttöisellä ajoneuvolla. Paikan kehittämiselle ja ylläpitämiselle tulee varata mahdollisuus.

Onkamon Erä ry esittää, että hirvenmetsästyoikeus olisi kaikilla niillä paikallisilla ja Sallaan rekisteröityneillä metsästysseurojen jäsenillä, jotka ovat saaneet Metsähallitukselta alueluvan hirvenmetsästyksen. Liikkuminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla saaliin noudossa, riistanhoidossa ja pienpetojen pyynnissä sallittaisiin maksuttomalla, toistaiseksi voimassa olevalla Metsähallituksen maastoliikenneluvalla.

Paikallisille metsästäjille, kalastajille ja luonnontuotteiden kerääjille tulee turvata alueella olevien ja sille rakennettavien ja ylläpidettävien huoltoteiden käyttö alueella liikkumista varten.

Onkamon Erä ry ehdottaa Onkamosta Aasinkin kohti ja Aatsingista Onkamon suuntaan kulkevien teiden yhdistämistä ja peruskorjausta. Lisäksi esitetystä kansallispuistosta tulee luoda reitistö lähialueen kyliin Sallatunturin matkailukeskuksen lisäksi. Muun muassa Onkamon kylän maisemareitti tulee liittää edellä mainittuun reitistöön. Alueelle tulee rakentaa käyttäjiä palvelevia rakenteita.

Onkamon Erä ry katsoo, että lupahallinto ja viranomaisen oikeudet tulee rajoittaa koskemaan vain tarpeellisia toimintoja. Yleistoimivaltaa ja valtaa, joka kohdistuu henkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin tulee saada tarkkarajaisemmaksi ja täsmällisemmäksi.

Paliskuntain yhdistys

Paliskuntain yhdistys toteaa, että poronhoito-oikeuden ja poronhoidon harjoittamiseen liittyvien oikeuksien ja toiminnan turvaamisesta alueella tulee huolehtia kansallispuistoa perustettaessa. Näitä ovat esimerkiksi porojen laiduntaminen ja poronhoitotehtävät, maastoliikenne, poltto- ja kotapuiden otto ilman erityistä lupaa korvauksetta, tulenteko ja porokoiran käyttö. Myös poronhoidon rakenteiden salliminen kansallispuistossa on välttämätöntä. Kansallispuistossa ei myöskään saa rajoittaa liikkumista valtakunnan rajan poroesteaidan varressa tai aidan varteen menoa puiston läpi. Paliskuntain yhdistys esittää, että lain 3 §:än tai hallituksen esityksen perusteluihin lisättäisiin maininta siitä, ettei poronhoidon maastoliikennettä rajoiteta hoito- ja käyttösuunnitelmassa tai järjestyssäännössä.

Paliskuntain yhdistyksen mukaan petovahinkojen rajoittaminen on välttämätöntä sallia perustettavan kansallispuiston alueella. Paliskuntain yhdistys pitää tärkeänä, että petovahinkojen poistaminen on lakiluonnoksessa sallittu kaikille Sallan paliskunnan jäsenille sekä riistakeskuksen erikseen nimeämille henkilöille. Paliskuntain yhdistyksen mukaan poistolupapyyntiin edellyttämien maastoliikennelupien myöntämisen mahdollistamisesta tulee huolehtia ja metsästysoikeutta tai maastoliikennettä poistoluvanvaraisessa pyynnissä ei saa rajoittaa ajallisesti, alueellisesti tai maasuorpetolajeittain.

Paliskuntain yhdistys toteaa perustettavan kansallispuiston osaltaan myös suojaavan poronhoidon edellytyksiä. Toisaalta alueen lisääntyvä matkailu voi aiheuttaa häiriötä porojen laidunnukselle ja poronhoidolle. Paliskuntain yhdistys katsoo, että Sallan paliskunta tulee osallistaa alueen käytön jatkosuunnitteluun. Mikäli kansallispuistolle perustetaan yhteistyöryhmä tai neuvottelukunta, Sallan paliskunnan tulee saada nimetä siihen edustajansa.

Sallan paliskunta on pitänyt hanketta kannatettavana, mikäli poronhoidon harjoittamisoikeus, poronhoitajien maastoliikenneoikeus, paikallisten asukkaiden metsästysoikeus ja poronhoidolle vahinkoa aiheuttavien petojen poistaminen kansallispuistossa turvataan. Myös Paliskuntain yhdistys näkee nämä välttämättöminä muuten kannatettavassa hankkeessa.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että Sallan paliskunnan kanssa tulee neuvotella, jos lakiesitys muuttuu poronhoitoon vaikuttavien asioiden osalta lausuntokierroksella

nähtävillä olleesta.

Sallan Erä- ja Kalamiehet ry

Sallan Erä- ja Kalamiehet ry suhtautuu lähtökohtaisesti erittäin myönteisesti Sallatunturin kansallispuiston perustamiseen esitetylle alueelle ja esitetyn pinta-alan mukaisesti. Sallan Erä- ja Kalamiehet ry kuitenkin korostaa, että puistoa perustettaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota paikallisten asukkaiden oikeuksiin. Sallan Erä- ja Kalamiehet ry kannattaa puistoalueella kulkevien teiden parantamista sekä Aatsingin kylän ja Onkamojärven tien välistä tieyhteyttä.

Sallan Erä- ja Kalamiehet ry esittää seuraavia asioita kirjattavaksi kansallispuiston lakiin. Laissa kuntalaisten vapaa metsästysoikeus säilyy sekä paikallisen, lain voimaantulohetkellä rekisteröidyn metsästysseuran jäsenenä on oikeus metsästää hirveä kansallispuiston alueella silloin, kun kansallispuisto rajautuu metsästysseuran hirvenmetsästysalueeseen. Saaliin noudossa, riistanhoitotöissä ja pienriistan pyynnissä voi käyttää moottoriajoneuvoa. Lisäksi metsästyskoirien kenneltoiminta (haukkukokeet) puiston alueella sallitaan. Paikallisella asukkaalla on oikeus luontaistalouden (metsästys, kalastus, luonnontuotteiden keruu, porotalouden hoito, kulkuoikeus ja tilapäisen tulen teko) harjoittamiseen luonnonsuojelulain sitä estämättä samoin ehdoin kuin se on ollut lain voimaantulohetkellä. Lisäksi Sallan Erä- ja Kalamiehet esittää kansallispuiston nimeksi Sallan kansallispuistoa.

Sallan Latu ja Polku ry

Sallan Latu ja Polku ry suhtautuu erittäin myönteisesti Sallatunturin kansallispuistohankkeeseen. Sallan Latu ja Polku ry toteaa, että luontevin ja toimivin nimi kansallispuistolle olisi Sallan kansallispuisto. Lausujan mukaan Latvajärven kautta Könkäänmaahan tuleva tie olisi tärkeä pitää kunnossa ja esittää sen yhdistämistä Aatsinginhaudantiehen. Lisäksi lausuja toivoo, että reitistöjä suunniteltaessa luotaisiin eri reitit maastopyöräilylle ja patikoinnille.

Sallan metsänhoitoyhdistys ry

Sallan metsänhoitoyhdistys ry toteaa kansallispuiston rajoittuvan useisiin yksityisomisteisiin metsäkiinteistöihin kansallispuiston sisällä ja ulkorajalla. Lisäksi joillekin yksityisille metsäkiinteistöille on kulku/tieyhteys kansallispuiston alueen kautta. Metsänhoitoyhdistys edellyttää näiden kiinteistöjen omistuksen pysyvyyden, arvon ja saavutettavuuden (liikkumisoikeuden) turvaamista lainsäädännössä. Lisäksi metsänhoitoyhdistyksen mukaan lakiin on kirjattava, että tienpohjia saa kunnostaa tai parantaa tarpeen mukaan. Metsänhoitoyhdistys edellyttää, että maanomistajille ei aiheudu kustannuksia kiinteistötoimituksista.

Sallan metsänhoitoyhdistys ry katsoo, että Onkamon kylän/Latvajärven ja Aatsingin kylän suunnista tulevat metsäautotiet tulisi yhdistää. Läpikulkutielle tulisi myöntää maanomistajille sekä muille paikallisille asukkaille (mm. metsästäjät, poromiehet) hakemuksella maksuton, toistaiseksi voimassa oleva käyttöluupa.

Kansallispuistoon rajoittuvilla metsäkiinteistöillä tulee jatkossakin voida suorittaa metsätaloustoimenpiteitä/hakkuita. Metsänhoitoyhdistyksen mukaan perustettavan kansallispuiston vaikutuksia yksityismetsänomistajien puukauppaan on seurattava ja mahdolliset kansallispuistosta aiheutuvat menetykset tulee korvata metsänomistajille täysimääräisesti.

Sallan paliskunta

Sallan paliskunta näkee kansallispuiston perustamisen myönteisenä ja kannatettavana hankkeena, mikäli poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset alueella säilyvät. Paliskunta edellyttää seuraavien seikkojen huomioon otamista lakia säädettäessä. Poronhoidon harjoittaminen poronhoitolain mukaisesti olisi edelleen sallittua ilman erillisiä lupia ja niihin liittyviä maksuja. Lisäksi lainsäädännössä tulee turvata liikkuminen alueella sekä rantautuminen alueelle poronhoitotöissä myös moottorikäyttöistä ajoneuvoa käyttäen. Myös kaikkien paliskunnan osakkaiden ja muiden nimettyjen henkilöiden tulee jatkossakin voida osallistua porotaloudelle vahinkoa aiheuttaneiden suurpetojen poistoon. Kansallispuistolakia säädettäessä metsästystä ei saa rajoittaa ajallisesti, alueellisesti tai tiettyihin maasuorpetolajeihin kohdistuen. Paikallisten asukkaiden oikeus poronhoitoon, metsästykseseen, kalastukseen ja luontaistalouteen säilyvät. Kansallispuistolaki ei saa aiheuttaa lisää turhaa byrokratiaa ja uusia lupakäytäntöjä.

Paliskunnan mukaan vähintään hallituksen esityksessä tulisi mainita, että alueen muussa jatkokehittämisessä tulee ottaa huomioon poronhoidon harjoittamisen edellytysten ja sujuvuuden turvaaminen. Lisäksi mahdollista kansallispuiston neuvottelukuntaa tai vastaavaa perustettaessa Sallan paliskunta tulee kutsua mukaan ja se tulee osallistaa hoito- ja käyttösuunnitelman sekä järjestyssäännön laadinnassa. Mikäli kansallispuiston perustamislaki muuttuu poronhoitoa koskevien asioiden osalta nyt lausunnolla olevasta esityksestä, Sallan paliskunnan kanssa tulee neuvotella poronhoidon edellytysten turvaamiseksi.

Sallan riistanhoitoyhdistys

Sallan riistanhoitoyhdistys esittää esitysluonnokseen seuraavat muutokset ja tarkennukset. 1) Paikkakuntalaiset ja rekisteröityjen paikkakuntalaisten

metsästysseurojen kaikki jäsenet saisivat metsästä puiston alueella kaikkia riistaeläinlajeja sekä rauhoittamattomia lintu- ja nisäkäslajeja. 2) Hirvenmetsästysoikeus olisi kaikilla paikallisilla ja Sallaan rekisteröityneiden metsästysseurojen jäsenillä, jotka ovat saaneet Metsähallitukselta alueluvan hirvenmetsästyksen. Sama oikeus olisi myös uusilla perustetuilla seuroilla. 3) Saaliin noudossa, riistanhoitotöissä ja pienpetojen pyynnissä voi liikkua moottoriajoneuvolla. 4) Metsäautotieverkosto tulee säilyttää liikennekelpoisena. Lisäksi riistanhoitoyhdistys esittää Onkamojärven tieltä tulevan tieuran ja Aatsingin kylästä tulevan tieuran yhdistämistä. 5) Kansallispuiston nimi olisi Sallan kansallispuisto.

Sallan Yrittäjät ry

Sallan Yrittäjät ry kannattaa kansallispuiston perustamista. Sallan Yrittäjät ry esittää kansallispuiston nimeksi Sallan kansallispuisto. Tarpeen mukaan paikallisilla tulee säilyttää mm. maastoliikenteeseen perustuvat oikeudet. Lisäksi yksityisille kiinteistöille ja rakennuksille tulisi säilyttää kulkuoikeudet ja alueen nykyisten teiden käytön salliminen olisi Yrittäjät ry:n mukaan järkevää. Yrittäjät ry:n mukaan kaikki nykyiset liikkumisen muodot sekä opastetut poro- ja moottorikelkkasafarit tulee mahdollistaa kansallispuistossa. Lisäksi hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulee varautua mahdollisiin uusiin aktiviteetteihin ja lisäreittien tarpeeseen. Sallan Yrittäjät ry toivoo yrityksille jatkossakin mahdollisuutta sopia uusista reiteistä Metsähallituksen kanssa.

Salmivaaran Erä ry

Salmivaaran Erä ry esittää esitysluonnokseen seuraavat muutokset ja tarkennukset. 1) Paikkakuntalaiset ja rekisteröityjen paikkakuntalaisten metsästysseurojen kaikki jäsenet saisivat metsästä puiston alueella kaikkia riistaeläinlajeja. 2) Hirvenmetsästysoikeus olisi kaikilla paikallisilla ja Sallaan rekisteröityneiden metsästysseurojen jäsenillä, jotka ovat saaneet Metsähallitukselta alueluvan hirvenmetsästyksen. Sama oikeus olisi myös uusilla perustetuilla seuroilla. 3) Saaliin noudossa, riistanhoitotöissä ja pienpetojen pyynnissä voi liikkua moottoriajoneuvolla. 4) Alueen metsäautotieverkosto tulee säilyttää. 5) Kansallispuiston nimen tulee olla Sallan kansallispuisto.

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja Pro Kutsa ry, Salla

Pro Kutsa ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry kiittävät valtioneuvostoa ja ympäristöministeriötä viisaasta harkinnasta perustaa Suomeen kaksi uutta kansallispuisto. Lausujat kuitenkin katsovat, että Sallatunturin kansallispuisto on rajattu liian pieneksi. Lausujat esittävät, että kansallispuistoon sisällytettäisiin Vilmatunturin ja Löytöjängän-Suksenpaistama-aavan

suojelualueet ja että puiston rajausta jatkaisi etelään UKK-reitin ympärillä vyöhykkeenä Hautajärven luontokeskukseen ja Oulangan kansallispuistoon saakka. Lausijat toteavat, että laajennusalueella tulee sallia olemassa oleva matkailutoiminta, koiravaljakot, safarit ja hiihtovaellukset jne. Toissijaisena vaihtoehtona lausijat esittävät, että UKK-reitin ympäristöön perustettaisiin erillinen luonnonsuojelualue.

Suomen metsästäjäliitto

Suomen metsästäjäliitto muistuttaa hallitusohjelmassa todettavan, että kestävä vapaa-ajankalastus, metsästyksellä sekä luonnontuotteiden keräily ja jokamiehenoikeudet turvataan ja kuinka metsästyksellä kehittyä luontoharrastuksena ja hyödyttää yhteiskuntaa.

Metsästäjäliiton mukaan metsästyksellä esitetyn kansallispuiston alueella voidaan jatkossa toteuttaa kestävästi siten, että lakiin kirjataan metsästysoikeuden olevan kansallispuiston alueella toimivien metsästysseurojen kaikilla jäsenillä ja metsästysoikeus käsittää kaiken riistan metsästyksen. Metsästysseuroilla tulisi olla mahdollisuus kutsua metsästyksenvieraita. Lisäksi on tärkeää, että rekisteröityjen metsästysseurojen osalta huomioidaan myös lain voimaantulon jälkeen perustettavat seurukset ja että kaikkien suurpetojen pyynti mahdollistetaan tulevassa kansallispuistossa.

Metsästäjäliiton mukaan metsästyksellä ja muu virkistyskäyttö alueella ovat hyvin yhteen sovitettavissa. Liiton mukaan tiettyjen tahojen esittämään pelkkään haulikkometsästykseseen siirtymiseen tai metsästyksen alueelliseen rajoittamiseen ei ole riittäviä perusteita.

Metsästäjäliiton mukaan metsästyskoirien kouluttaminen ja koetoiminta tulee sisällyttää alueen sallittuihin käyttömuotoihin. Lisäksi moottoriajoneuvoja (moottorikelkka, moottorivene ja mönkijä) tulee voida käyttää saaliin noudossa, riistanhoitotyössä ja pienpetojen pyynnissä. Lisäksi metsästäjäliitto esittää Kelloselästä Onkamoon johtavan metsäautotien peruskorjausta ja yhdistämistä läpiajettavaksi puiston perustamiseen varattavilla määrärahoilla.

Suomen metsästäjäliitto tukee paikallisten metsästysseurojen ja Metsästäjäliiton Lapin piiri ry:n esitystä, että puiston kehittämiseen sisällytettäisiin tavoite paikallisten asukkaiden oikeuksista alueen käyttöön tasavertaisesti. Lisäksi metsästäjäliitto tukee esitystä, että kansallispuistoon rajoittuvien metsästysseurojen edustajat ovat mukana puiston käyttö- ja huoltosuunnitelmaa sekä järjestyssääntöä laativassa ja ylläpitävässä työryhmässä. Metsästäjäliitto tukee myös Metsästäjäliiton Lapin piirin esitystä, jossa kansallispuiston tavoitteisiin lisättäisiin tavoite paikallisten oikeuksien säilyttämisestä ja kylien

kehittämisestä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti.

Suomen metsästäjäliiton Lapin piiri ry

Pääsääntöisesti Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri suhtautuu myönteisesti Sallatunturin kansallispuiston perustamiseen esitetyn laajuksena. Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri tukee Sallan kunnan alueen metsästysseurojen ja Sallan riistahoitoyhdistyksen antamia lausuntoja. Kansallispuiston nimeksi lausuja esittää Sallan kansallispuisto-nimeä.

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri ry esittää paikallisille ihmisille ja paikallisten metsästysseurojen kaikille jäsenille merkittävien asioiden, kuten virkistyskäytön, liikkumisen, metsästyksen, kalastuslain 8 §:n mukaisen kalastuksen, koirien metsästyskäytön, koulutuksen ja koetoiminnan, luonnontuotteiden keräily, poronhoidon, rantautumisen ja tulenteon sekä niihin välittömästi liittyvien muiden tekijöiden, kuten moottoriajoneuvojen käytön, turvaamista kansallispuistolain 3 §:ssä. Lisäksi lausuja esittää lain 3 §:än lisättäväksi Kelloselästä - Onkamoon johtavan metsäautotien peruskorjauksen ja yhdistämisen läpiajettavaksi sekä maanomistajan ja vuokraajan oikeuden liikkua ja huoltaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla omistamaansa tai vuokraamaansa kiinteistöä. Lisäksi lausuja katsoo, että tiestölle ja maastoon tarkoitettavat luvat tulee myöntää toistaiseksi voimassa oleviksi ja veloitusetta lausunnossa mainituille tahoille.

Lausunnossa katsotaan, että kansallispuiston kehittämisen ja osallistuvuuden onnistumiseksi on mukaan saatava tavoite paikallisten asukkaiden oikeuksista alueen käyttöön tasavertaisesti alueen suojelun ja matkailun tavoitteiden rinnalle. Tämän takia esitetään, että kansallispuistoon rajoittuvien kolmen metsästysseuran edustajien sekä Sallan riistahoitoyhdistyksen nimeämän yhden henkilön on oltava jatkossa mukana puiston käyttö- ja huoltosuunnitelmaa sekä järjestyssääntöä laativassa ja ylläpitävässä työryhmässä. Lisäksi kansallispuiston tavoitteisiin tulee lisätä tavoite, joka kohdistuu paikallisten oikeuksien säilyttämiseen ja kylien kehittämiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti.

WWF Suomi

WWF Suomi kannattaa lämpimästi ehdotettua lakia Sallatunturin kansallispuiston perustamisesta. WWF ehdottaa Sallatunturin kansallispuiston toteuttamista valtion mailla huomattavasti esitettyä laajempaan. WWF:n mukaan laajentamalla Sallatunturin kansallispuiston aluetta pysyvään suojeluun saataisiin myös uusia luontoarvoiltaan merkittäviä alueita. WWF:n laajennusesityksessä kansallispuistoon sisällytettäisiin Vilmatunturin ja Löytöjängän-Suksensaistama-

aavan suojelualueet sekä yli 20 000 hehtaaria muita esitettyä kansallispuistoa sekä UKK-reittiä ympäröiviä alueita. Lisäksi WWF esittää harkittavaksi metsästyksen kokonaista kieltämistä kansallispuiston alueella.

6. Muut tahot

Kello-Aatsingin osakaskunta

Kello-Aatsingin osakaskunta katsoo, että kalastuslain 8 §:n mukaiset oikeudet tulee säilyttää. Lisäksi kulkemisoikeus olemassa olevilla teillä ja rasiitteilla tulee säilyttää ilman lupia ja maksuja eikä teitä saa kaivaa poikki. Kello-Aatsingin osakaskunta yhtyy Onkamon Erä ry:n lausuntoon.

Mattila Merja ja yksityisiä maan- ja metsänomistajia kansallispuiston välittömässä vaikutuspiirissä

Lausujat katsovat, että asianomaisten kuuleminen ja tosiasiallinen vaikuttaminen lain valmisteluvaiheessa on ollut riittämätön ja puutteellinen. Lausujat edellyttävät, että kansallispuiston sisällä ja siihen rajoittuvien yksityisomistuksessa olevien alueiden omistuksen pysyvyys, arvo ja saavutettavuus (sekä liikkumisoikeus) turvataan lainsäädännön kautta. Kansallispuiston sisälle jäävien alueiden kehittämistä ja käyttöä ei saa vaikeuttaa eikä teiden, siltojen ja erilaisten rakennusten, taukotupien tai rakennelmien rakentaminen yksityisomistuksessa oleville maille saa vaarantua kansallispuiston sijainnin kautta. Yksityisten omistamilla kiinteistöillä tulee sallia ja turvata metsänhoidolliset toimenpiteet. Lisäksi lausuja toteaa, että kansallispuistoksi suunniteltua aluetta ei ole tarvetta laajentaa.

Lausujat edellyttävät, että Sallan kansallispuiston sisälle jääviin ja puistoon rajoittuville kiinteistöille on turvattava kulkuoikeus lain tasolla. Puiston sisällä oleville kiinteistöille tai palstoille annettua kelkalla kulkemisen rasitetta ei lausujan mukaan saa poistaa. Lisäksi maanomistajalle ja muille toistuvasti liikkumisen tarpeen omaaville paikallisille asukkaille tulee sallia liikkuminen kansallispuiston alueella ilman erillisiä käyntikertakohtaisia lupia. Kansallispuiston kiinteistötoimituksesta ei myöskään saa aiheutua maanomistajille kustannuksia.

Lausujat toteavat, että maanomistajan ja hänen perillistensä liikkuminen, metsästyksen ja kalastusoikeus, luonnontuotteiden keruu ja virkistyskäyttö sekä tarvittaessa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttö puiston alueella tulee turvata. Lisäksi olemassa olevat tieyhteydet tulee säilyttää ja kunnostaa sekä tieyhteys Aatsingin ja Onkamon kylien välillä yhdistää.

Lausuja kutsuu lakiesitystä blanco-laiksi, jossa luonnonsuojelulain 13-15 §:t siirtävät alemmalle viranomaistaholle mahdollisesti kansalaisen oikeusturvaa vaarantavaa valtaa. Lausujan mukaan olemassa olevat oikeudet alueen käyttämiseen tulee nostaa lain tasolle ja viittaa tältä osin Onkamon Erä ry:n lausuntoon. Lisäksi kiinteistönomistajille on turvattava edustus ja tosiasiallinen vaikutusmahdollisuus hoito- ja käyttösuunnitelmiin kuin myös järjestyssääntöön.

Soppela Arto

Arto Soppelan mukaan lakiesityksessä tulee erityisesti ottaa huomioon metsästysvuokramailtaan kansallispuistoon rajoittuvien metsästysseurojen asema, sekä paikkakuntalaisten metsästystä, kalastusta, riistanhoitoa, liikkumista, keräilyä, poronhoitoa ja tulentekoa koskevat oikeudet.

Arto Soppela katsoo, että luonnonsuojelu- ja kansallispuiston perustamistarkoituksen huomioon ottaen kansallispuistolaisissa ulkopaikkakuntalaisten hirvenmetsästysoikeus tulee sallia vain kansallispuistoon rajoittuvien kolmen metsästysseuran ulkopaikkakuntalaisjäsenille. Soppelan mukaan kansallispuistoon ei ole syytä perustaa metsästyksenrajoitusalueita. Saaliin noutamiseksi maastoliikenne tulee olla mahdollista ja kirjata kansallispuiston lakiin. Alueelle vakiintuneita riistanhoitokäytänteitä tulee myös voida jatkaa entiseen tapaan. Lisäksi koirien hirvenhaukkukokeet tulee sallia kansallispuistossa ja kirjata hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Soppela katsoo, että kansallispuiston vakiintuneet reitit, urat ja metsäautotieverkosto tulee säilyttää nykyisellään. Lisäksi Soppela esittää Latvajärveltä Aatsinkiin kulkevan metsäautotien kunnostamista ja teiden yhdistämistä läpiajettavaksi. Soppela pitää erittäin tärkeänä metsästysseurojen kanssa käytävää vuoropuhelua lain valmistelussa sekä kansallispuiston jatkosuunnittelussa.

Soppela katsoo, että sosiaalisen hyväksyttävyyden ja suojelutavoitteen saavuttamiseksi ulkopaikkakuntalaisten aiheuttamaa metsästyspainetta perustettavan kansallispuiston alueella tulee rajoittaa nykyisestä merkittävästi. Metsästysrajoitusten tulee olla samassa linjassa Pohjois-Suomeen aiemmin perustettujen kansallispuistojen kanssa.

Viitikko-ojan metsätien tiekunta

Viitikko-ojan metsätiekunta suhtautuu myönteisesti Sallan kansallispuistohankkeeseen seuraavat asiat huomioon ottaen. Viitikko-ojan metsätie sijaitsee Aatsinginhaudassa ja päättyy kansallispuiston rajalle Koutolammen lähellä sijaitsevalle laavulle. Metsähallitus on yksi tiekunnan

osakkaista. Metsähallituksen osuudeksi tiestä sovittiin vuoden 2019 tiekunnan kokouksessa 0,00 euroa perustuen Metsähallituksen hyvin vähäiseen tien käyttötarpeeseen.

Tiekunta kuitenkin katsoo, että kansallispuiston perustamisen myötä tilanne muuttuu ja tien käyttö tulee matkailun myötä moninkertaistumaan. Tiekunta vaatii tieyksiköiden ja maksuunpanoluetteloiden päivittämistä/korjaamista sekä kunnossapidon huomioimista kyseisen metsätien osalta sekä vastaamaan tulevaa mahdollisesti huomattavastikin kasvavaa tien käyttöä. Tiekuunnalla on nykyisellään kunnossapitovelvoite metsätielle, joka tulee myös huomioida, koska tiekunta katsoo tien kuluvan kansallispuiston myötä huomattavasti enemmän kuin alustavasti on laskettu ja huomioitu.

7. Lausuntopalautteen yleisimmät teemat

Lausunnoista pääosa suhtautuu myönteisesti Sallatunturin kansallispuiston perustamiseen. Vain Suomen Riistakeskus Lappi ilmoittaa vastustavansa kansallispuiston perustamista.

Kansallispuiston nimeksi ehdotetaan Sallan kansallispuistoa (mm. Sallan kunta, Lapin liitto, metsästystahot, maanomistajat ja yrittäjät).

Kansallispuiston tavoitteeksi esitetään vahvasti sallalaista kansallispuistoa (maan- ja metsänomistajat, metsästystahot).

Kansallispuiston rajausta pidetään suppeana ja siihen esitetään merkittäviä laajennuksia valtion Vilmatunturin ja Löytöjängän-Suksenpaistama-aavan suojelualueilta sekä Sallatunturin luonnonsuojelualueetta ympäröiviltä valtion maita Ruuhitunturilta ja Könkäänmaalta (Lapin maakuntamuseo, luonnonsuojelujärjestöt). Metsähallitus esittää kansallispuistorajaukseen Könkäänmaalta noin 18 hehtaarin Metsätalous Oy:n käytössä olevaa aluetta.

Metsäautoteiden käyttömahdollisuuksien jatkumista toivotaan useissa lausunnoissa (Metsähallitus, metsästystahot, maanomistajat).

Tieyhteyden rakentamista Onkamon kylän ja Latvajärven suunnasta sekä Aatsingin kylän suunnasta tulevien metsäautoteiden välille esitetään useissa lausunnoissa (mm. Sallan kunta, metsästystahot, yksityiset maanomistajat).

Yksityisomistuksessa olevien alueiden omistuksen pysyvyys, arvo, saavutettavuus (liikkumisoikeus) sekä käyttömahdollisuudet tulee turvata kansallispuistolaisissa (yksityiset maan- ja metsänomistajat, metsästysseurat). Asianomistajien kuulemisen katsotaan olleen riittämätöntä kansallispuiston valmistelussa

(yksityiset maan- ja metsänomistajat).

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten säilymistä alueella pidetään erityisen tärkeänä ja vähintään hallituksen esityksessä tulisi mainita, että kansallispuiston jatkokehittämisessä otetaan huomioon poronhoidon harjoittamisen edellytysten ja sujuvuuden turvaaminen (Sallan paliskunta, Paliskuntain yhdistys).

Paikallisten oikeuksien säilymistä metsästyslain 8 §:n mukaiseen metsästykseseen, kalastuslain 8 §:n mukaiseen kalastukseen sekä esimerkiksi tulentekoon, liikkumiseen ja luonnontuotteiden keruuseen pidetään tärkeänä (maan- ja metsänomistajat, metsästystahot, paliskunnat).

Metsästystä esitetään sallittavaksi ulkopaikkakuntalaisille lakiluonnoksessa esitettyä laajemmin (Suomen riistakeskus, Metsähallituksen Eräpalvelut, Sallan riistanhoitoyhdistys, metsästäjäliitot, metsästysseurat). Lausunnoissa esitetään hirvenmetsästyksen sallimista kaikille paikallisten metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaisille jäsenille ja että metsästysoikeutta ei rajattaisi jo perustettuihin seuroihin. Myös metsästyskoirien koulutus ja moottoriajoneuvojen käyttö saaliin noudossa, riistanhoitotöissä ja pienpetojen pyynnissä tulisi sallia. Lisäksi esitetään metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaisten jäsenten metsästyksen sallimista myös pienriistan (Metsähallituksen Eräpalvelut) tai kaikkien riistaeläinlajien ja rauhoittamattomien eläinten osalta (Suomen riistakeskus, Sallan riistanhoitoyhdistys, Suomen metsästäjäliitto, osa metsästysseuroista).

Pienriistan *metsästyksen rajoittamista* ulkopaikkakuntalaisten osalta kansallispuiston alueella myös kannatetaan (Metsähallituksen Luontopalvelut, BirdLife Suomi ry, paikallinen metsästäjä). Metsästykseseen esitetään myös rajoitusaluetta (Lapin ELY-keskus) sekä metsästyksen kieltämistä kokonaan kansallispuiston alueella (WWF Suomi).